

М. Лермонтов

MIHAIL LERMONTOV (1814–1841).

INSEMNĂRI IEȘENE

REVISTĂ LUNARĂ

DEMONUL. *)

Poem de MIHAIL LERMONTOV.

Traducere din rusește de GEORGE LESNEA.

INCHINARE.

Eu voi cînta cît timp se cîntă,
Cît timp mă zbat și mă frămînt,
Cît inima înalt s'avîntă,
Cît timp trăiesc pe-acest pămînt.

Cereștile văpăi, în mine,
Ard luminoase cași ieri,
Dar astăzi cîntece senine,
Prietene, să nu-mi mai ceri.

Eu am murit. Azi nu mă 'ndeamnă,
Vioiul vers ce clar creștea,
Cum tristă-i ziua cea de toamnă,
Așa de tristă-i viața mea.

Așa tot sufletul, într'una,
Mi-i supt de chinuri cît mai mult,
Șimt cum regretă 'ntotdeauna
Al tinerilor ani tumult.

M. L.

PARTEA I-a.

1.

Mîhnitul Demon, singuratic,
Deasupra lumii străbătea
Și fruntea, răscolînd jăratîc,
Trecutul sfînt i-l amîntea :
Pe cînd, arhanghel peste cete,
Strălucitor domnea în rai ;
Cînd, zvăpăiatele comete,
Lumină scuturînd din plete,
Îi surîdeau făcînd alai ;
Cînd, prins de-o dornică uimire,
El cerceta cu gîndul treaz,
Cum aștrii prin nemărginire,
Călătoreau fără răgaz ;

*) O legendă caucaziană spune că atunci cînd DEMONUL va iubi pe cea mai frumoasă și mai neprihănită fată din lume, el va redeveni ARHANGHEL.

Pe cînd, credea cu toată fala,
 Avînd iubirea drept temei,
 Necunoscînd ce-i îndoiala
 Și neștiind păcatul ce-i;
 Cînd nu-l pîndeau din nicio parte,
 Milenii sterpe și deșarte...
 Acum, n'avea destul tumult,
 Să-și amintească, mai departe,
 De toate cite-au fost, demult.

2.

Prin necuprîns rătăcitor,
 Zbura lipsit de țel și pripă
 Și secolii fugeau ușor,
 Cum fuge clipa după clipă,
 În monotone perindări.
 Domnînd peste pămînt și mări
 Și vînturînd zădarnic hăul,
 Făcea cu neplăcere răul;
 Isca zîzani, fără gust;
 Ispititoarei sale predici,
 Demult n'afla pe lume piedici —
 Și răul îi stîrnea dezgust.

3.

Spre munții Caucaz, s'abate
 Cel izgonit din paradis.
 Sub veșnice zăpezi surpate,
 Ca un morman de nestimate,
 Cazbecul scînteia 'n abis.
 Adînc de tot, cu țarmii sterpi,
 Ca un imens cuiabar de șerpi,
 Se despica, prelung, Darialul.
 Și ca un tigru furios,
 Frîngîndu-și la cascade valul
 Și tăbărînd vijelios,
 Printre prăpăstii de 'ntunerec,
 Răcnea clocotitorul Terec;

Iar fiarele din munți silhii
Și vulturii pleșuvi din aer,
Aminte iau la glasul lui ;
Măiați în aurul ceresc,
Drumeții nori, mînați de vaer,
Spre Miază-Noapte-l însoțesc ;
Ciudate stînci, pe aspră vatră,
Îngrămădite 'n pîlc greoi,
Cu 'ntoarse creștete de piatră,
Privesc năprasnicul șuvoi ;
Trufașe turnuri priveghează,
Pe culmi cu ruginit obraz,
Ca niște uriași de pază,
La poarta scumpului Caucaz ;
Și tot ținutul prăvălatic,
Era măreț, era sălbatic !
Dar mîndrul duh zvirli spre munți
Și spre dumnezeiasca stare,
Privire disprețuitoare,
Cu niciun semn de încîntare,
Deasupra largei sale frunți.

4.

Privești noi sub el răsar,
Ca un potop de frumusețe :
Jos, Gruzia-și așterne clar,
Covorul ei cu mii de fețe,
Tărîm visat de Dumnezeu !
Curg, murmurînd printre tufișuri,
Piraietele, ciocnind mereu
Multicolorile prundișuri ;
Privighitorile, cîntînd,
Pe muții lor iubiți îi cheamă,
Mărgăritare picurînd ;
Prin frunze vîntul se distramă ;
Cinarii mișcă bolți de umbre,
Țîșnește iedera din ierbi,
Prăpăstii tainice și sumbre,

Adăpostesc sfioșii cerbi ;
 Sclîpîri, verdeață, freamăt nou,
 Prelungul vocilor ecou,
 A dulcilor amezi dogoare,
 Mîreazma nopților senine,
 Cînd roua 'mprăștie răcoare
 Și stelele-s strălucitoare,
 Ca ochii fetelor gruzine.
 Dar pacea minunatei firî,
 În Demon nu putea să 'nvie,
 Nici forțe noi, nici noi simțiri,
 Ci numai pizmă și mînie ;
 La tot ce se vădea măreț,
 Prîvea cu scîrbă și dispreț.

5.

Gudal, bătrînul, și-a durat,
 Cu truda robilor, pe munte,
 Castel, de ziduri apărat,
 Ca veacurile să le 'nfrunte.
 În zori, cad umbrele-i adînci
 Pe culmile ce dorm pe brînci,
 Nemaiputînd să se deștepte ;
 Din turn către Aràgva-s trepte,
 Șerpuiitor tăiate 'n stînci ;
 Pe ele, cu ulciorul, sara,
 Sub cearda fluturînd spre brîu,
 Prințesa tinăra, Tamara,
 Coboară sprintenă la rîu.

6.

De ani, puternicul castel,
 Prîvește mohorît seninul ;
 Dar azi e chef și larmă 'n el,
 Zarnaua sună, curge vinul :
 Gudal, azi fata și-o mărită,
 Toată familia-i poftită...

Pe-acoperiș, între covoare,
Mireasa, fetele petrec,
Glumesc, se joacă, rîd, se 'ntrec...
Ascuns de munți e roșul soare
Și umbrele 'nserării trec.
Umplînd de cîntec vesel casa,
Din palme ritmic bat pe loc,
Cu dairaua 'n mîni, mireasa
S'avîntă, zornăind, la joc ;
Cutremurînd-o lin de toartă,
Deasupra capului o poartă ;
Acum, ca vîntul s'a pornit,
Acum, oprîndu-se, privește
Și ochiul ei aprins sclipește,
Sub gene negre, ca vrăjit ;
Acum se 'nclină, se 'nfioară,
Acum sprîncenele vorbesc,
Depe covor se 'nalță, zboară
Picioarul ei dumnezeesc ;
Clintindu-și lungul văl gălbui,
Surîde, cine știe cui...

7.

Mă jur pe-al stelelor noian,
Pe soare și nemărginire,
Că nici slăvitul Șah Persan
Și niciun rege pămîntean,
N'a sărutat așa privire ;
Nicio fîntînă țîșnitoare,
De prin haremuri, pe căldură,
Cu pulbere răcoritoare,
N'a dezmiardat așa făptură ;
De cînd iubim, niciun iubit,
Pornind iubita să-și răsfețe,
Astfel de păr n'a despletit ;
Și de cînd raiful l-am pierdut,
Mă jur, c'atita frumusețe
Pe lume nu s'a mai văzut !

8.

De plutitorul danț răpită,
 Uitat-a tot ce-i pe pământ.
 De sub năframa înflorită,
 Zulufii flutură în vînt.
 Arareori, după-un avînt,
 Trec urme vagi de întristare,
 Peste obraji ei cerești.
 Mișcările unduitoare,
 Erau atit de feciorești
 Și-atita de subjugătoare,
 Că Demonul întunecat
 De-ar fi zărit făptura clară
 Și-ar fi adus aminte iară,
 De frații lui de-odinioară
 Și fără voie-ar fi oftat...

9.

Și Demonul zări...

Deodată,

O tulburare neașteptată,
 I-aprinse corzile simțirii
 Și 'n sufletul pustiu și-amar,
 Pătrunse fulgerul iubirii.
 Porni să înțeleagă iar,
 Ce-i sfînt, ce-i bine, ce-i frumos...
 Învăluit de 'nseninare,
 Cu îndelungă desfătare,
 Privi imaginea de jos.
 Și ale dusei vieți meleaguri,
 Cu-al fericirii vis pierdut,
 Trecînd ca stelele 'n șiraguri,
 I-au amintit despre trecut.
 De-o forță tainică 'ncelestat,
 Un nou destîn îl înfioară,
 Simțirea lui a re'nvățat,
 Dușosul grai de-odinioară.

Să fie-al re'nvierii semn ?
Acum, niciun cuvînt nedemn,
Să mai rostească nu-i în stare.
Uitarea ? Domnul nu i-a dat,
Dar nici n'ar fi primit uitare.

10.

În asfințit, pe strîmtul mal,
Urmînd Arăgva ce s'alungă,
Ajuns aici din cale lungă,
La nuntă, pe 'nspumatul cal,
Zorește mirele s'ajungă.
Cu daruri scumpe 'mpovărate,
Pe urma lui, pășind greoi,
Vin pe potici în stînci tăiate,
Cămilele, în lung convoi ;
Cum pasul liniștit și-l țin,
Le sună clopoței lin...
El însuși, prinț de Sinondal,
E 'n frunte. Zvelta lui statură,
La mijloc strînsă-i cu centură ;
Mînerul latului pumnal
Și-al săbiei, scîlipesc de stele ;
Încrestături de-argint pe pușcă ;
Foșnește ciuha peste ele,
Cu dungi de aur la vipușcă ;
Mătasa pune flori pe șea,
Căpăstru 'n perle ca sub nea ;
Subt el, fugarul șarg în spume,
Din Carabah urmaș focos,
Al celor mai iuți cai din lume,
Urechea-și mișcă sperios
Și sforăind, pieziș privește,
Cum riul vajnic clocotește.
E drum îngust, primejdios :
La dreapta, zid abrupt de stînci,
La stînga, apele adînci.

E ceas tirziu. Neconținut,
 Din munți și codri plini de șoapte,
 Se face noapte, tot mai noapte...
 Convoiul pasul și-a sporit.

11.

În calea lor un paraclis...
 Aici, demult dormindu-și somnul,
 Se hodinește întru Domnul,
 Un prinț, de plumb vrăjmaș ucis.
 De-atunci, orice drumeț trecea,
 După din vechi obișnuință,
 Lîngă altar îngenunchea,
 Rugîndu-se cu umilință ;
 Și ocrotit era din cer,
 De-al musulmanilor jungher.
 Dar mirele n'a pus temeii
 Pe strămoșescul obicei.
 Căci Demonul l-a prins curînd,
 În mreața dulce a ispitei
 Și el cu patimă, în gînd,
 Sorbise buzele iubitei...
 Cînd iată, umbre se ivesc :
 Sînt două... patru... se 'nzecesc,
 Din față 'mpușcături pornesc...
 Ce-o fi ? Se 'nfipse 'n scări, sub munte,
 Viteazul prinț, strîngînd de frîu,
 Căciula și-o 'ndesă pe frunte
 Și-a zmulș pistolul dela brîu,
 Trosni nagaica și spre ceată
 Se năpusti ca o săgeată...
 Răzbubui un pocnet nou
 Și-un răcnet sparse depărtarea,
 Stîngîndu-se 'n treptat ecou...
 Curînd sfîrși încăierarea.
 Izbiți de-al luptei vicleșug,
 Înpăimîntați Gruzinii fug.

12.

E pace iar. Înghesuite,
Cămilele privesc cu teamă,
Spre leşurile risipite
Şi pacea nopţii o distramă
Cu clopoţei lor de-aramă.
Întreg convoiul e prădat ;
Deasupra morţilor, sub stele,
Flămînzii corbi s'au adunat ;
Căci nu-i aşteaptă somn uşor,
Sub tihna lespezilor grele,
Alături de părinţii lor ;
Şi n'or veni surori şi mame,
Ascunse 'n negrele marama,
Jelindu-i, minile să-şi frîngă,
Deasupra raclelor să plîngă !
De asta, cînd de-aici i-or duce,
Pioase mîni vor cliţori,
In amintirea lor, o cruce ;
Iar iedera, sub soare cald,
Mîngîietor o va 'nflori
Cu 'mbrăţişare de smarald ;
Şi-ades, drumeţii s'or opri,
Chemaţi de-a frunzelor broboadă,
La umbra Domnului să şadă...

13.

Sirepul, sforăind ca 'n lupte,
Aleargă pe cărări abrupte ;
Acum, pe-o stîncă din avînt
Oprindu-se, ascultă 'n vînt,
Suflînd pe nările răsfrinte ;
Acum, cu tropote ne'nfrînte,
Izbind pămîntul, necurmat,
Cu coama fluturînd zburlită,
Vărsînd scînteii de sub copită,
Prin noapte fuge ca turbat.

Pe șea e-un călăreț culcat ;
 Din cînd în cînd, el dă să geamă,
 Cu capul aplecat pe coamă.
 Lăsînd dîrlogii în neștire,
 În scări picioarele și-a 'ntins
 Și peste straietele de mire,
 Șiroi de singe s'a prelins...
 Năprasnic cal, din bătălie,
 Ți-ai zmulț stăpînul încolțit,
 Dar Osetinul, de minie,
 Cu plumb din urmă l-a izbit.

14.

Tot neamul lui Gudal e 'n jale,
 Norodul forfotă mîhnit.
 Fugarul cui, aprins de cale,
 Pe-al porții prag s'a prăbușit ?
 Și cine-i călărețul mort ?
 Pe fruntea-i răni se văd crestate,
 I-s dinții strînși și 'nsîngerate
 Sînt armele și scumpul port ;
 Stringînd-o 'n clipa cea amară,
 Pe coamă mîna i-a murit.
 În van, ai așteptat, Tamară,
 Sosirea mirelui dorit !
 Dar prințul și-a ținut cuvîntul :
 La nunta lui, din Sinondal
 Venit-a, galopînd ca vîntul ;
 Deacum, cît lumea și pămîntul,
 El nu va mai sări pe cal...

15.

Căzu năpasta, fulgerînd,
 Peste familia tîhnită.
 Pe pat de nuntă prăbușită,
 Tamara zace aiurînd.
 De lacrimi ochii ei se 'ncarcă,
 Se zbate pieptul furtunos...

Și iată, lingă dînsa parcă,
Răsună-un glas misterios :
«Nu plînge. Lacrimile tale
Nu vor trezi din somn de veci
Pe cel pornit pe-a morții cale ;
Zădarnic tu de plîns te seci
Și chipul ți-l ucizi de jale ;
De unde-i dus, el nu-i în stare,
Pe chinul tău să puie preț ;
Privește-acum cu desfătare
Lumina cerului măreț ;
Ascultă îngerescul grai...
Sfîșietoarele regrete
Și vaietele unei fete,
Ce 'nseamnă pentru cel din rai ?
A firii veșnică risipă
Și umbra pieritoarei vieți,
Nu prețuiește cit o clipă
Din nesfîrșitele-ți tristeți !»

Fără cîrmă și vîntrele,
Pe-al văzduhului ocean,
Mii de aștri, mii de stele,
Trec prin liniști de noian.

Peste șesuri nesfîrșite,
Peste-al lumii vis stingher.
Norii 'n pîlcuri potolite,
Fără urmă, trec pe cer.

Nu-i îngenunchiază lutul,
N'au mîhnire, n'au nici dor,
Nu pot regreta trecutul,
Nici nu speră 'n viitor.

Tu la orice încercare,
Fă-ți din pilda lor temeii :
Calmă și nepăsătoare
Și 'mpăcată fii ca ei.

«Și numai cît a nopții umbră
 Va revărsa tăcere sumbră ;
 Cînd, ca vrăjit de un cuvînt,
 Va adormi acest pămînt ;
 Cînd vîntul, cu aripa udă,
 Va rătăci prin iarba crudă,
 Iar șoimii piscurilor frînte
 Porni-vor bezna s'o frămînte ;
 Cînd pe sub vițele de vie,
 Cernite flori vor tresări,
 Din rouă bînd cu lăcomie ;
 Cînd luna 'ncet va răsări,
 De după munții ce par temple,
 Ca pe furiș să te contemple :
 Atunci, eu voi veni din hău,
 Să priveghez la capul tău
 Și peste pleoapele lăsate,
 Voi țese visuri înstelate...»

16.

Și glasul conteni... În zare
 S'a stîns, cuvînt după cuvînt...
 Ea tresărînd, privi cu-avînt...
 O neștiută 'nfiorare,
 Urca spre rumenul obraz ;
 Tristeța inima-i distramă,
 O fură-un dor, o soarbe-o teamă,
 Se pierde 'n negrăit extaz ;
 Fierbînte-i gîngașul răsuflet,
 Simțirea fierbe, noul suflet
 A rupt cătușele lui vechi ;
 Prin vine vilvătăi s'adună...
 Și glasul fermecat răsună,
 Tot mai aproape de urechi.
 Abia spre ziuă, somnul greu
 O doborî pe neașteptate ;
 Dar mintea depăna mereu
 Profetice visări ciudate :

Un tînăr, cu tăcerea geamăn,
 De-o frumusețe fără seamăn,
 Se înclina spre dînsa 'ncet ;
 Era în trista lui privire
 Atîta jale și iubire,
 Era atît de mult regret !
 Dar n'a fost îngerul de pază,
 Ce către cer durează punți,
 Căci nu lucise nicio rază,
 În jurul mindrei sale frunți ;
 N'a fost nici duh care-ar urzi ;
 O, nu ! Făptura lui străină
 Părea și beznă și lumină
 Și noapte 'n miez și miez de zi !

17.

Cu zbuciumul și jalea ei,
 În trista liniște sihastră,
 Privind departe cu ochi grei,
 Tamara șade la fereastră ;
 Oftînd, așteaptă ceas cu ceas...
 «El va veni !», repetă-un glas.
 Doar nu degeaba, el în visuri,
 Îi apărea mîngîietor,
 Cu ochii triști și plini de-abisuri, —
 Privind-o blind, șoptind ușor...
 Tot dorul care 'n piept s'așine,
 Să-l tălmăcească n'are cui,
 La sfinți încearcă să se 'nchine,
 Dar inima se roagă lui ;
 Iar cînd adoarme, istovită,
 Cu gîndul dus spre-al nopții Domn,
 De visuri rele bîntuită,
 Tresare, tremurînd, din somn ;
 Privirile s'aprînd ursuze,
 Tot trupu-i prins de frămîntări
 Și buzele — cer alte buze
 Și brațele — îmbrățișări...

PARTEA a II-a.

1.

«O, tată drag ! N'o mai certa
Degeaba, pe Tamara ta.
Vezi, ochiul veșted mi-i și stîns,
De cite lacrimi am tot plîns...
Zădarnic, mirii vin în cete,
Din depărtate cetățui,
În Gruzia-s destule fete,
Eu nu voi fi a nimănuî...
Tu spune-le să plece 'n pace :
Că soțul meu sub lespezi zace,
Iar inima-mi e dată lui...
De cînd, pe margină de-abisuri,
Stă 'n groapă trupul lui sărman,
Cu stranii aiurări de visuri,
Mă paște spiritul viclean.
Șoptirea-i somnul mi-l desparte,
Vedenii lîngă mine vin,
De vorbe gîndul mi-i departe
Și n'am putere să mă 'nchin...
Cu foc prin vine-s săgetată,
Din zi în zi mă pierd mereu.
Îndură-te, o clipă, tată,
De chinul sufletului meu !
Îngăduie-mi să fiu mireasă,
Mîntuitorului din cer :
Să-i spun tristeța ce m'apasă
Și ocrotirea să i-o cer.
Pierdută-mi este bucuria,
Îmi pare viața un pustiu...
Deacum primească-mă chilia,
Ca un mormînt de timpuriu».

2.

La o stingheră mănăstire,
Au dus-o călăreți bătrîni.
Și rantia de ispășire,
Cuprinse tinerii ei sîni.
Dar și sub negrele veșminte,
Cași sub scumpul strai deschis,
Tulburător, ca mai 'nainte,
O urmărea păgînul vis ;
Lîngă altar, cînd liturghia,
Desfășura solemnul ceas,
Îi destrăma cucernicia,
Șoptirea tainicului glas ;
Și colo, pe catapiteazmă,
Din cînd în cînd, un chip știut
Aluneca spre ea, tăcut ;
Prin tămîierea de mireazmă,
Sclipea ca steaua 'n slăvi afunde
Și-o îmbia mereu... dar unde ?

3.

Stătea 'ntre măguri mănăstirea,
Ca 'n adîncimea unei gropi ;
Îi privegheau nezăticnirea
Șiraguri de cinari și plopi ;
Iar printre ei, deabia zărită,
Cînd noaptea pulberea-și cernea,
La geamul schivnicei, mocnită,
Lumina candelii clipea.
Migdalii triști, în cimitir,
Umbreau troițele de strajă,
Depe mormintele la șir ;
Cașarii, răsăriți din vrajă,
Își împleteau sonoră mreajă ;
Izvoarele șopteau cu-alînt,
Jucîndu-și solzii de argint ;

Pe lingă lespezi povîrnite,
 Se repezeau în vîgăuni,
 Săltîndu-și undele zorite,
 Printre-ale florilor cununii.

4.

La Nord, vedeai doar munți, ca norii.
 În strălucirea aurorii,
 Cînd fumul peste văi lățit
 Se pierde 'n pulberea luminii
 Și, înturnați spre răsărit,
 La rugă cheamă muezini;
 Cînd clopotul cu glas răsfrînt,
 Prin limpezimea dimineții,
 Trezește din locașul sfînt;
 Cînd depe munți, purtînd ulcior,
 Gruzina, ca un vis al vieții,
 Cîntînd, scoboară la izvor;
 Atunci, pe creștete zburlite,
 Vădînd zăpadă de cleștar,
 Înalte piscuri zimțuite,
 Se zugrăvesc pe cerul clar;
 Și 'n asfințitul străveziu,
 Se înveșmîntă purpuriu;
 Deasupra lor măreț irumpe
 Și sparge norii de atlas,
 Purtînd turban și straie scumpe,
 Cazbecul, domn peste Caucaz.

5.

Priveliștea subjugătoare,
 Pe schivnică-o lăsa la fel.
 Sta 'nfrigurată de-așteptare
 Și copleșită de visare,
 Ea nu-l vedea decît pe «el».
 În jarul singelui ei coapte,
 Întunecînd al vieții toi,

Sporiră patimile, roi.
Și orice zi și orice noapte
Erau prilej de chinuri noi.
Cînd noaptea sămăna bulboane,
Strigîndu-și zbuciumul cumplit,
Cădea, cu gîndul răvășit,
În fața sfintelor icoane.
(Înfricoșa pe călător,
Nebunul plîns tinguitor,
Imprăștiat de sumbra vreme,
Cu ropot straniu prin văzduh
Și el zicea : «E răul duh,
Ce 'ncătușat de stîncă geme!»
Și speriat ca de-un potop,
Punea fugarul la galop).
Apoi, o caldă duioșie
O 'nvăluia și-un gînd tăcut
Îi amintea despre trecut,
De locul unde s'a născut,
De libera copilărie :
Renaște-al basmelor ecou,
Răsună cîntece duioase...
Dar amintirile, din nou,
Porneau spre el, tumultuoase.
În fața ei, din nou, îl vede,
Cu chipul lui de cer flămînd,
Temîndu-se-a iubi și-a crede,
Cerșindu-i mîntuire, blind.
Nefericit și trist stătea,
Atît de rugător privea...

6.

Dormeau în noapte munții grei
Și Gruzia și-întreaga fire,
Cînd Demonul ca de-obicei,
S'a scoborit la mănăstire.
De multă vreme, cel trufaș

N'a cutezat să se atingă
De pacea sfintului locaş ;
Şi-ades, aprinsul gând vrăjmaş
Ar fi dorit, plecînd, să-l stingă.
Neliniştit şi supt. de gînduri,
Sub zidul cu chilio în rînduri,
El tîrcolea ; neatins de pas,
Frunzişul, fără vînt, da glas.
Dar ochii-i saltă tremurînd :
Fereastra ei, în lături dată,
De-o candelă stă luminată,
Demult, un oaspe aşteptînd...
Şi iată, prin tăcerea lină,
Cingura zumzetînd suspină ;
Din cîntec sunete se scurg,
Aşa ca nişte lacrimi curg,
Curg molcum, unul după altul ;
Şi cîntecul cernea mister,
De parc'a fost scornit în cer,
Pentru acest pămînt stingher ;
Vreun înger, au, lăsînd Înaltul,
Ca vechi prieten, a 'nceput
Să-i cînte-aici despre trecut,
Voind să-i potolească dorul ?
Tristeţa dragostei, fiorul
Ei, Demonul, cum îl doboară,
În suflet simte 'ntăia oară...
Să fugă-ar vrea de spaimă multă,
Dar aripile nu-l ascultă !
I-s toate gîndurile seci ;
Mînune-apoi ! Cum şovăieşte,
Din ochi întunecaţi şi reci,
Întăia lacrimă porneşte...

Şi azi, acolo, lîngă-un brad,
Se vede-o lespede străpunsă,
De lacrima de chin pătrunsă,
De lacrima născută 'n iad !

7.

El intră, gata de iubire,
Să-și facă iar spre bine drum,
Gândind c'o nouă viețuire
Va 'ncepe pentru el, deacum.
Fiorul treaz al așteptării
Și teama de necunoscut
Stîrnesc vîrtejul frămîntării,
În sufletul trufaș și mut...
Înconjurînd icoana sfîntă
Și candela ce-o da 'n veleag,
El spre chilie se avîntă ;
Dar s'a oprit, deodată, 'n prag :
Căci prin tăcerea din chilie,
Simțea cum Dumnezeu adie ;
Și ne'ndrăznind să stea senin,
El fruntea grea de veșnicie
Și umerii și-i pleacă, lin,
De-o crîncenă tristeță plin...

8.

Dar el privi : un înger sta,
În straie albe, luminoase.
Pe creștet nimb de foc purta,
Străjerul schivnicei frumoase ;
Zimbînd senin, cu blindă pripă,
De-acest vrăjmaș, ca de-un abis,
El o ascunse sub aripă.
Și Demonul, cu răutate,
Privi la cel de cer trimis ;
Iar pizmele, în clocot date,
Stîrniră-al patimei ecou ;
S'a stîns a visului căldură...
Milenii de dureri și ură
Au izbucnit în el, din nou.

HERUVIMUL :

«Tu, spirit rău, hulit de cruce,
 Chemarea cui din noști te-aduce?
 Tu n'ai închinători prin schit ;
 Pe-aici păcatul n'are știre !
 Spre locul sfânt și-a mea iubire,
 Oprește-ți pasul osîndit !»

DEMONUL :

«Hai, pleacă ! Pasul ce mă poartă
 Nu-l poți opri : Ea este-a mea !
 Pe noi ne leagă-aceiași soartă,
 N'ai drept să judeci ce-i cu ea.
 Sub farmec luminos de bine,
 Eu fericirea urmăresc ;
 Nu-i loc aici și pentru tine,
 Eu sînt stăpînul, eu iubesc !
 De cer ni-i dată întîlnirea,
 Iubind, aștept triumful meu...
 Și să răspund, eu am menirea,
 De soarta ei, lui Dumnezeu...»

Și îngerul, privind cu jale,
 La biata victimă, s'a dus...
 Cu albe filfiri domoale,
 Pieri spre stelele de sus.

9.

Tamara, neclipind de fel,
 Ascultă vorbele 'ndrăznețe ;
 În fața schivnicei sta «el»,
 Strălucitor de frumusețe ;
 Și ca furtuna 'n stinsul ei,
 Ard ochii lui de neguri grei.

TAMARA :

«O, cine ești ? Vorbirea-ți las-o !
Cu ea primejdii răspîndești...
Din iad sau rai aici sosești ?
Ce vrei cu mine ?»

DEMONUL :

«Tu, frumoaso !»

TAMARA :

«Dar spune, spune cine ești ?»

DEMONUL :

«Sînt cel pe care 'n miez de noapte,
Cutremurată-l ascultai,
Spre care dorul ți-l minai,
Pe care-l pomeneai în șoapte,
Al cărui chip din vis îl ai ;
Sînt cel ce năzuinți zdrobește,
Cel care-i ură și pustiu,
Pe care nimeni nu-l iubește
Și-i blestemat de tot ce-i viu.
Eu spațiu nu cunosc, nici vreme,
Domnesc pe lume după plac ;
Port libertatea, sus, pe steme,
De mine cerul chiar se teme
Și iată, la picioare-ți zac !...
Iubirea mea, cu umilință,
Eu ți-o aduc la căpătâi,
Întăia-mi tristă suferință
Și lacrima ce-am plîns-o 'ntăi.
Ascultă-mă măcar din milă !
De vrei, tu poți cu un cuvînt
Să faci din mine iar, copilă,
Un înger nou, în nou veșmînt.
Sînt sclavul tău, vreau mîntuire,

Ascultă-mă, atîta-ți cer !
 Căci te iubesc și-a ta iubire,
 E singurul meu drum spre cer...
 De cînd te știu, mă simt nemernic,
 După frumos și bine gem,
 Și mă urăsc că sînt puternic,
 Și nemurirea mi-o blestem.
 Cu pizmă mintea mea scrutează,
 Destinul vostru pămîntesc,
 Că nu-s ca tine om, mi-i groază,
 Mă tem, departe să-ți trăiesc.
 O rază, dîndu-și strălucirea,
 În pieptul meu a înflorit
 Și 'n fundul vechii răni, mîhnirea,
 Precum un șarpe-a tresărit.
 Ce-i veșnicia fără tine ?
 Nemărginirea toată, ce-i ?
 Cuvînte goale și străine,
 Un templu vast, dar fără zei !»

TAMARA :

«Viclene spirit, taci și du-te !
 Nu vreau ispita să-ți ascult.
 O, Doamne ! Buzele mi-s mute,
 La rugăciunea de demult...
 Pe minte negura coboară ;
 Au spune, să mă pierzi voiești ?
 Cuvintele ți-s foc și pară...
 De ce, de ce tu mă iubești ?»

DEMONUL :

«De ce, frumoaso ? Vai, nu știu !
 Dar noua-mi viață tu ascult-o,
 Căci depe creștetul pustiu,
 Cununa mea de spini am zmult-o ;
 Trecutul l-am zvîrlit în vînt,
 Nădejdea 'n pieptul meu tresaltă ;

În ochii tăi, văd laolaltă
Și iadul crud și raiul sfânt !
Și te iubesc cum niciodată,
N'a mai iubit vreun muritor :
Cu vis ce din vecii se-arată,
Cu vis ce-l știu nepieritor...

De cînd există Universul,
Menită-ai fost să mi te-arăți,
Etern călăuzindu-mi mersul,
Prin negrele eternități.
Demult, îmi ușura povara,
Un nume murmurat de vis
Și numai tu-mi lipseai, Tamara,
Pe cînd eram în paradis.
O, de-ai pricepe-a mea durere :
Ca 'n veci să n'am vre-o mîngiere...
Să rătăcesc din hău în hău,
Răzbit de deznădejdi haine,
Să n'aștept laudă la rău
Și nici răsplată pentru bine.
Tristeța mea să n'aibă soare,
Să tac, sînd singur și semeț,
În lupta fără împăcare
Și fără de nimic măreț !
Să n'am dorinți, să n'am regrete,
Nimic să nu mă mai desfete,
Pe tot ce-i sfînt să tăbărăsc ;
Să simt, să văd, să cuget toate,
Să 'ndur dispreț, să isc păcate
Și, fără voce, să urăsc !...

De cînd, urmînd îndemnul urii,
Căzui sub blestemele reci,
Îmbrățișările naturii
Mă părăsiră pentru veci...
Priveam nemărginirea 'n față :
Toți aștrii din albastra ceață,

Îi cunoșteam, ca soarta mea ;
Curgeau, purtînd cununi de aur ;
Dar vezi ! Pe fratele lor, faur,
Niciunul nu-l recunoștea !
Atunci, pe cei goniți, ca mine,
Înspăimîntat am prins să-i strig ;
Dar ochii lor pătrunși de frig
Și fețele-mi erau străine ;
Vai, pe niciunul n'am putut,
Să-l recunosc sub chipul slut !

Cu uraganele cumplite,
Mă 'ncăieram adeseori.
În roi de fulgere stîrnite,
Pieream cu zgomot printre nori ;
Goneam, de frămîntare dornic,
La vijelie să mă uit,
Să scap de chinul meu statornic,
Ce nu se va uita, să uit !
O, ce-i strădania umană,
Cu toată truda ei sărmană
Și plînsul lumii, milenar,
Pe care domnitoare huma-i :
În fața unei clipe numai,
Din chinul meu fără hotar ?
Ce-s oamenii ? Ce-i viața lor ?
Au fost, vor fi, se nasc și mor ;
Nădejde au : De-o fi să-i certe,
Judecătorul cel slăvit,
Chiar după ce i-a osîndit,
Se poate îndura, să-i ierte !
Fără liman, tristeța mea,
Ca mine n'are rost, nici capăt.
Cu neputință-i pentru ea
Hodina lutului s'o capăt !
Ea, cînd ca șerpîi vrea s'alinte,
Cînd, ca să-și bată joc, mă minte,
Cînd sfarmă-al gîndului cuvînt,

Cînd frige, arde, ca o faclă ;
E-a fericirii mele raclă
Și-a moartelor nădejdi, mormînt !»

10.

TAMARA :

«Prietene, ce porți tumult,
Oricine-ai fi, cu jale mută
Și liniștea pe veci pierdută,
Eu suferința ți-o ascult.
Viclean de-ai cugetul vorbirei,
De-s ținută la minciună, eu,
O, cruță-mă ! Căci ce mărire-i
Să pierzi un suflet ca al meu ?...
N'aș vrea credința-mi să se rumpă ;
Sînt oare cerului mai scumpă
Ca altele ? Tu știi cum sînt !
De nevinovăție pline
Și mai frumoase decît mine,
Fecioare dornice de-avînt ;
Și niciun braț de muritor,
Nu s'a plimbat pe patul lor...
Nu ! Jură-mi că ceresc ți-i gîndul ;
Mă vezi cum sufăr cercetîndu-l ?
Tu știi ce-i femeescul vis !
De spaimă inima mi-o 'nfrigur...
Dar tu pricepi, cunoști și-i sigur
C'o să te 'nduri de-al meu abis !
Deci, jură-mi... ca de azi 'nainte,
Să fugi de relele de ieri !
Sau trainicile jurăminte,
Nu se mai află nicăieri ?»

DEMONUL :

«Mă jur pe 'ntăia zi a lumii,
Mă jur pe ultimu-i azur,
Pe-osînda cerului și-a humii,

Pe veşnic adevăr, mă jur ;
 Mă jur pe chinul prăbuşirii,
 Pe sfântul biruinţii dor ;
 Mă jur pe clipa întâlnirii,
 Pe-ameninţarea despărţirii,
 Pe visul meu nepieritor ;
 Mă jur pe spirite, — pe 'nfrîngeri, —
 Pe goana lor din loc în loc ;
 Mă jur pe veghetorii îngerii,
 Vräjmaşi cu paloşe de foc ;
 Mă jur pe iad, pe cer, pe fire,
 Pe tine jur, ca să-mi rămii ;
 Mă jur pe ultima-ţi privire,
 Mă jur pe lacrima-mi dintii ;
 Pe respirarea ce 'n tăcere,
 Revarsă-al buzelor prinos ;
 Pe părul lung şi mătăsos,
 Pe fericire, pe durere,
 Pe dragostea ce-o port duios ;
 Mă jur să fug de răzbunare,
 Mă jur să nu mai fiu trufaş ;
 De-acum din inimi va dispărea,
 Al uneltirilor făptaş ;
 Vreau să mă rog, vreau să iubesc,
 Cu cerul să mă 'mpac, voiesc ;
 Voiesc să cred din nou în bine ;
 Cu lacrimi de căinţi, alerg,
 Vrînd depe fruntea mea să şterg
 Stigmatul flăcării divine :
 Să fie vrednică de tine...
 Şi tot ce-i viu, nestîngherit,
 Va propăşi de rău lipsit !

O, crede-mă ! Sînt primul care
 Te-a preţuit şi te-a 'nţeles.
 Ți-am pus tărîa-mi la picioare
 Şi drept icoană te-am ales.
 Aştept iubirea-ţi cu căldură,

Pe-o clipă schimb vecia sură ;
Tamară, crede-mi sfintul țel...
Că 'n dragoste, precum și 'n ură,
Eu sint puternic, eu nu 'nșel !

Spre stele te-oi purta de mină
Eu, fiul hăurilor reci,
Vei fi pe Univers stăpână
Și draga mea, vei fi, în veci ;
Privi-vei calmă, de departe
Și necercînd compătımiri,
Și nici păreri de rău, deșarte :
Pămîntul, plin de amăgiri,
Pe care nu sint fericiri,
Nici frumuseți fără de moarte ;
Pe care-i loc pentru pitici
Și-i locul dorurilor mici ;
Pe care-i crima și tortura,
Pe care niciun suflet nu-i,
Să-și ducă, fără teamă, ura,
Sau șubreda iubire-a lui.
Dar poate, tu nu știi ce 'nsamnă,
Iubirea voastră-a tuturor ?
E-al tînărului sînge zbor,
Trec anii și în sînge-i toamnă...
Deci, lasă alții să se 'ncînte,
Cu traiul lor, la sorți supus,
Spre cer ei nu pot să se-avînte,
De-o altă lume vrednici nu-s ;
Dar tu, făptură minunată,
Tu altei vieți menită ești :
Să fii de cer transfigurată
Și 'n blînd extaz să te-adîncești !
Iar duhurile mele toate,
Smerite te-or slăvi atunci
Și slujitoare fermecate,
Vor aștepta să dai porunci ;
Din nou, strălucitor și teafăr,

Va pare veșnicia-mi fulg,
 Cununa mîndrului lucefăr,
 La miez de noapte, am s'o zmulg :
 Cu roua florilor divine,
 Voi presăra-o pentru tine!
 Din asfințit, fișii rupînd,
 Voi face ție cingătoare ;
 Și tot văzduhul străbătînd,
 L-oi adăpa cu-arome rare ;
 Cu melodii, a ta ureche,
 Neconținut o voi fura ;
 Din nestimate-ți voi dura,
 Palate fără de pereche ;
 Spre fund de mări, mi-oî da avîntul,
 M'oi repezi spre stele 'n zbor,
 Ți-oî dăruî întreg pămîntul,
 Iubește-mă !...»

11.

— Și el ușor,

Atinse gura-i arzătoare,
 De gura ei care zvicnea.
 Cu vorbe ademenitoare,
 La stînsa șoaptă, răspundea.
 Frigînd-o, strașnica privire
 Țintea în ochii rupți din cer ;
 Deasupra chipului stingher,
 Sta 'n beznă, plin de strălucire,
 Necruțător ca un jungher.
 Sărutul buzelor lui arse,
 Prin buzele spre el întoarse,
 Otrava morții-a răspîndit ;
 Și-un strigăt slab și chinuit
 Tăcerea nopții reci, o sparse...
 Era 'n el totul : suferință,
 Iubire, imputări, căință, —
 O 'ntreagă lume de tristeți ;

Un început de plîns năvalnic,
 Un deznădăjduit și jalnic
 Adio tinerei ei vieți...

12.

Atunci, străjerul, colindînd
 În preajma zidurilor grele,
 La miezul nopții, lingă ele,
 Din toaca lui de fier, sunînd:
 Sub geamul fetei, s'a oprit,
 Cu pieptul năpădit de teamă,
 Iar mîna cu ciocan de-aramă
 Bătaia 'n fier și-a contenit.
 Și prin tăcerea uriașă,
 Auzul lui parc'a surprins
 O sărutare pătimașă,
 Un strigăt slab și-un geamăt stîns...

Și-o presimțire necurată,
 Bătrînul piept i-a străbătut...
 Dar înc'o clipă-a mai trecut —
 Și iar nimic... Din zarea toată,
 Doar vîntul proaspăt aducea,
 Foșnirea frunzelor mărunte
 Și molcum se mai deslușea
 Murmûrul unui rîu de munte...
 Canonul sfînt, în gîndul său,
 Porni cu spaimă să-l rostească,
 Ca depe-aici să izgonească,
 Lucrarea spiritului rău.
 Făcîndu-și cruce, potolește
 Năvala gîndului timid.
 Apoi, din nou tocînd, pornește
 Cu pași grăbiți, pe lingă zid.

13.

Părea o zîină adormită,
 Așa cum sta 'n sicriu sub giulgi.

Mai albă decît albiî fulgi,
 Era figura neclintită ;
 Închise-s pleoapele livide...
 Privindu-le, ai fi crezut
 Că ochii 'n somn s'au abătut,
 C'aşteaptă numai un sărut,
 Sau zorile, spre-a se deschide :
 Dar soarele, pe ei, zădarnic,
 Alunecă strălucitor
 Şi rudele, plîngînd amarnic,
 În van sărută noaptea lor...
 Pecetea moarte cînd ţi-o pui,
 Putere s'o sfărîme nu-i !

În nicio zi de sărbătoare,
 Strai mai frumos şi mai bogat,
 Tamara 'n viaţă n'a purtat ;
 Şi flori din munţi, nespuse de rare,
 Cern, după datină străveche,
 Mireazma lor fără pereche ;
 În moarte mîni, cum strînse sînt,
 Iau bun rămas dela pămînt...

Mult timp, arhanghelul învins
 De jertfa lui nu s'a atins
 Şi niciun semn, pe chipul drag,
 Nu-i da sfîrşitul în veleag.

14.

S'au pregătit de jalnic drum,
 Prieteni şi vecini şi rude ;
 Toate privirile sînt ude...
 Zmulgîndu-şi părul sur acum
 Şi neputînd nimic să spuie :
 Bătînd cu pumnii slabi în piept,
 Pe calul alb, gemînd, se suie
 Gudal, bătrînul bun şi drept ;

Încet porni înmormîntarea,
Printre copacii deși s'a șters ;
Trei zile și trei nopți de mers,
Pînă s'o face îngroparea...
Lingă-un străbun, de veacuri frînt,
Al cărui nume-l știe țara,
În piatră i-au săpat mormînt,
Prințesei tinere, Tamara.
Străbunul lui Gudal: Tilhar,
Cu ascunzișuri printre creste,
Prădînd prin locurile-aceste,
Cătunul și drumețul rar :
Bolnav și ros de suferință,
Biserică-a făgăduit
Să facă 'n semn de pocăință,
Pe culmi înalte de granit,
Pe unde vulturii dau ghes
Și doar furtuna tună des ;
Sus, pe Cazbec, din lespezi groase,
Dură locaș de rugă, deci...
În ei truditele lui oase
Aflară liniștea de veci ;
Pe stîncă ce lupta cu vîntul
Crescu un cîmîtir stingher :
Dar, oare, e mai cald mormîntul,
Cînd mai aproape stă de cer ?
Și frămîntarea lumii, oare,
Mai poate zdruncina vreun pic ?
Zădarnic! Morții nu-s în stare,
Să-și amintească de nimic...

15.

Prohodul, preoții-l sfîrșiră,
Tăcerea iarăși curge-val...
Țărîna, pumnii azvîrliră
Și bulgării răzbubuiră
Pe racla fetei lui Gudal...

Pornită-i cerul să-l mîngîie
 Mireazma sfîntă de tămîie ;
 În urma stîncilor, s'a stîns
 Cel depe urmă hohot plîns...
 Grăbitul tropot de copite,
 Murmûrul vorbelor miîhnite
 Şi paşii pe drumeag pietros
 Mureau departe, tot mai jos...
 Şi nori imenşi, ca pentru praznic,
 S'au strîns la proaspătul mormînt ;
 Apoi, porni un viscol groaznic,
 Zbucnind din cer şi din pămînt ;
 Mai tare şi mai tare încă,
 Urla ca un şacal prin ceţi...
 Şi pulberea, închisă 'n stîncă,
 A îngropat-o sub nămeţi.

16.

Prin vinetele spaţii clare,
 Zbura un înger luminos
 Şi 'n calda lui îmbrăţişare,
 Depe pămîntul şters în zare,
 Purta un suflet păcătos ;
 El, îndoielile victimei,
 Le risipea, şoptindu-i blind.
 Spăla cu lacrimi urma crimei
 Şi chinul i-l gonea din gînd.
 Dar, tocmai începu, ca visul,
 Să se audă paradisul,
 Cînd, cu făptura-i răsculată,
 Tăindu-i calea prin văzduh,
 Din bezna iadului, deodată,
 Ţişni îngrozitorul duh...
 Puternic sta, ca o furtună,
 Precum un fulger strălucea
 Şi 'n semeţia lui nebună,
 Răcni cumplit : «Ea este-a mea!»

Strângînd ocrotitorul piept
Și tremurînd de clipa 'n care-i,
Cerca să-și ducă ruga drept
Sărmanul suflet al Tamarei.
Se hotăra cu dînsa ce-i:
Din nou, el sta în fața ei.
Dar, Doamne ! Cine să-l cunoască ?
Ce crunt mai știe să privească !
Ce plin de iad e ! Ce 'negrit
De uriașă vrăjmășie !
Răceală de mormînt adie,
Depe obrazul împietrit.

«Piei duh, ce 'n crez reversi nesomnul !»

Cerescul spirit i-a răspuns :
«Deajuns ai triumfat, deajuns,
Dar drept-judecător e Domnul
Și judecata te-a pătruns.
Deacum, ispita nu mai geme,
Căci cu vremelnicul ei strai,
Căzu și răul ce-l visai.
Să știi că sufletul, în rai,
Îl așteptăm de multă vreme !
Ea-i dintre cei a căror viață
E-o clipă stearpă de noroc,
Cu chinul nu se mai învață
Și bucurii nu-i vin deloc ;
Pe care, Dumnezeu, anume,
I-a plămădit pe voia lui,
De asta, nu sînt pentru lume,
Nici lumea pentru dînșii nu-i !
Cu lacrimi și dezamăgire,
Spăși Tamara tristul vis...
Iar prin durere și iubire,
Ea paradisul l-a deschis !»

Și îngerul privi cu-asprime,
La spiritul viclean și mut,

Apoi, clintind aripi sublimе,
Cu sufletul a dispărut.

Și Demonul, cu glas sălbatic,
Își blestemă nebunul vis.
Din nou, mîhnit și singuratic,
Rămase 'n necuprins închis.
Din nou, înfrînt, porni 'n neștire,
Neputincios scrîșnind din dinți,
Lipsit de țel și de iubire
Și părăsit de năzuinți...

EPILOG.

Deasupra văii Caușaur,
Pe-un prăvăliș abrupt de munte,
Niște ruini, din vremi cărunte,
Se văd și-acum de prinprejur.
Și-acum, copiii pe 'nserate,
Lîngă-un bunic povestitor,
Fricoși, ascultă basmul lor...
Ca o vedenie, stau toate:
Castelul, martor, fără grai,
Al zilelor fermecătoare,
Stă printre arborii de plai,
Cu negrele ruini, la soare.
În vale-i astăzi un aul;
Pămîntul, de-amorțiri sătul,
Se face verde și 'nflorește;
Spre zarea unde-i totul nou,
Se stinge-al vocilor ecou:
Cînd liniștea, cînd zarva crește.
Trec caravane 'n șir deplin,
Sunîndu-și clopoștii lin...
Un rîu, cîntînd din spume moi,
Aleargă sprinten și vioi,
Și 'n veșnic tinăra ei mijă,
De viață nouă clocotînd,

Natura, vesel hohotind,
Ca un copil, lipsit de grijă,
Se joacă, singură, glumind...

Dar de-al luminilor tumult,
Castelul nu se mai răsfacă ;
Stă trist și doritor de ceață,
Ca un bătrîn rămas în viață,
Cînd toți ai lui sînt morți demult.
Așteaptă doar ivirea lunii,
Locuitorii nevăzuți :
Atunci, ies veseli, ca nebunii
Și unii plîng și cîntă unii,
Deasupra murilor căzuți.
Painjenul, urzind tăcere,
Își mișcă plasa prin unghere ;
Șopîrle verzi, sorbind căldură,
Se hîrjonesc pe-acoperiș ;
Și dintr'o neagră surpătură,
Un șarpe lunecă furiș,
Spre lespedea intrării, ruptă :
Aici, se 'noadă, neștiut,
Aici, dealungul se deznoadă
Și strălucește ca o spadă,
Lăsată pe-un vechi cîmp de luptă
De cineva care-a căzut...

Sălbatic totu-i și se curmă,
Din cîte-au fost nu-i nicio urmă :
Le-a șters al veacurilor val...
Și nu dă semn odinioara
Despre mărirea lui Gudal
Și despre gingașa Tamara !
Dar sus, pe muntele enorm,
Este-o biserică pustie :
Acolo, oasele lor dorm,
În liniștea de veșnicie.
La poarta ei, străjeri de drept,

Stau steii de granit, grămadă,
 Cu mantii lucii de zăpadă ;
 Și'n loc de platoșe, pe piept,
 Scînteetor jucîndu-și fața,
 Le-atîrnă, de cînd lumea, ghiața.
 Depe surpatele broboade,
 Le-atîrnă țurțurii sub cer,
 Ca niște tainice cascade,
 Încremenite-așa de ger.
 Furtuna peste cruci aleargă,
 Izbînd în zid din rășputeri,
 Cînd murmură-o cîntare largă
 Și cînd dă glas după străjeri.
 Și auzînd, din depărtare,
 De minunat locașul sfînt,
 Vin norii rumeni de 'nserare
 Să i se'nchine la mormînt.
 Cazbecul, prada lui sărmană,
 O ferecă sub lespezi reci ;
 Și lumea lui fără prihană,
 Prelunga fierbere umană
 S'o turbure nu poate'n veci...

Transpunere din rusește de GEORGE LESNEA.

NOTE EXPLICATIVE.

- Cazbèc* = pisc principal al Caucazului (5000 m.), (pag. 410).
Dariâl = strîmtoare în Caucaz, (pag. 410).
Tèrec = fluviu în Caucaz, (pag. 410).
Gruzia = Georgia, (pag. 411).
Cinâr = specie de platan, (pag. 411).
Arâgva = riu în Caucaz, (pag. 412).
Ciadră = vâl, (pag. 412).
Zurnă = un fel de chitară, (pag. 412).
Dairă = tamburină, (pag. 413).
Sinondâl = țînut renumit în vinuri, (pag. 415).
Ciuhă = pelerină cu mineci, (pag. 415).
Carabâh = loc vestit prin caii săi, (pag. 415).
Nagaică = biciul călărețului, (pag. 416).
Osetini = locuitori mahomedani din Caucaz, (pag. 418).
Cingură = instrument muzical cu coarde, (pag. 426).
Aûl = sat de Cercheji, (pag. 442).